

УДК 811.11:81'27-057.87

ЛІНГВІСТИЧНИЙ СТАТУС НІМЕЦЬКОГО МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ

Солдатова С.М., Козонак А.В.

Херсонський державний університет

У статті розглядається німецька молодіжна мова, яка є характерною для сайтів в Інтернеті. Дослідження було проведено на матеріалі німецькомовних веб-ресурсів: форумів, чатів, соціальних мереж. Були виявлені основні тематичні групи та проаналізовані особливості молодіжної лексики в Інтернеті.

Ключові слова: німецька мова, сленг, молодіжна лексика, онлайн-комунікації, тематичні групи.

Постановка проблеми. Відомо, що сленг – це лексика, яка часто розглядається як порушення норм стандартної мови. Це дуже виразні, іронічні слова та вирази, що служать для позначення предметів та явищ, що існують у повсякденному житті. Молодіжний сленг – це одна

з головних складових процесу розвитку мовлення. Природна динамічність мови варіюється залежно від етномовних, діалектичних та культурних особливостей певного регіону. На сучасному етапі поповнення актуального словникового складу мови відбувається дуже швидко через розвиток про-

мислової, технічної та наукової лексики. Вищезазначені аспекти є причиною активного інтересу лінгвістів до досліджень джерел, особливостей формування та поширення молодіжного сленгу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Вивчення молодіжного сленгу сучасної німецької мови зумовлено загальною спрямованістю лінгвістичних досліджень на вивчення проблематики комунікації в Інтернеті, відсутністю в германістиці всебічного опису молодіжному сленгу сучасної німецької мови, а також мінливістю та нестабільністю соціалекту, що знаходиться під постійним впливом екстралінгвальних факторів. Молодіжний сленг завжди був у центрі уваги вітчизняних та зарубіжних дослідників, які вивчали це явище з різних точок зору. Це роботи І. Пастух, С. Соколовської, О. Христенко, Т. Шавловської, Г. Генне, М. Хайнемана, Х. Кюппера [1; 2; 3; 4; 7; 11; 12].

До фундаментальних праць у царині німецького молодіжного сленгу слід віднести дослідження Я. Андроусополоса, який розглядає це унікальне явище з точки структури та функцій [6].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. У сучасній лінгвістиці, як зарубіжній, так і вітчизняній, досі немає єдиного тлумачення цього поняття. Молодіжною мовою (Jugendsprache) в германістиці традиційно називають жаргон німецькомовної молоді Німеччини, Австрії та Швейцарії. Звісно, це є єдиний термін, який германісти використовують для позначення мовленнєвої поведінки молоді. Потрібно зазначити також такі терміни, як Jugenddeutsch [12], Sprechweise der Jugendlichen [11], Jugendslang [6], Szenesprache [14]. Відомі дослідники молодіжної мови Г. Генне та Е. Нойланд вважають, що терміни «сленг» (Jugendslang) і «жаргон» (Jugendjargon) містять негативний відтінок та натомість застосовують термін «молодіжна мова» (Jugendsprache) [7; 9].

Мета статті. Головною метою нашої наукової роботи є комплексне вивчення сленгу як засобу спілкування в Інтернеті та його функціонування у сучасній німецькій мові.

Виклад основного матеріалу. Проаналізувавши дослідження мовознавців та науковців ми мали змогу виокремити загальну дефініцію „молодіжного сленгу”, для кращого розуміння терміну. Ми поділяємо думку Т. Шавловської і розуміємо під молодіжним сленгом соціалект, що складається з окремих слів та виразів, яким найчастіше користується молодь для спілкування між собою або в онлайн-комунікації.

До специфічних рис молодіжного сленгу дослідники відносять:

1) відкритість – на розвиток німецького молодіжного сленгу значною мірою впливають такі екстралінгвальні фактори, як високий рівень розвитку суспільства, різноманітні соціальні відносини, розвиток сучасної науки й техніки, мистецтва та загальнолюдський прогрес загалом;

2) короткочасність (рухливість, швидкоплинність) – швидка зміна актуальних варіантів, з'явившись на певному етапі розвитку суспільства і ввійшовши у користування, вони швидко старіють і виходять з ужитку; вікова неоднорідність носіїв сленгу – пояснюється насамперед збільшенням фази «молодість» у житті сучасної людини;

3) вторинність (синонімічність) – найчастіше сленг виступає як своєрідна вторинна назва існуючих речей і явищ [5, с. 140].

На сьогодні, щоб дослідити специфіку молодіжної мови недостатньо вивчати лексикографічні джерела, молодіжну пресу та проводити анкетування. Для того щоб отримати більш повне уявлення про мовленнєву поведінку молоді необхідним стає дослідження специфіки спілкування молодих людей у чатах та форумах, де невимушено спілкується молодь різного віку, різного соціального статусу та різних професій.

Соціальні мережі давно стали невід'ємною частиною повсякденного життя більшості молодих людей. Глобальна комп'ютеризація, зростання інформаційних технологій і бурхливі соціально-політичні процеси, якими характеризується життя в більшості країн світу останнім часом, призвели до того, що актуальність дослідження соціальних мереж не викликає сумнівів, адже ними так чи інакше користуються більшість громадян.

Відомо, що онлайн-комунікація виступає ключовою особливістю спілкування у молодіжному просторі. На сучасному етапі розвитку Інтернету існують різноманітні платформи та соціальні мережі, основною функцією яких є обмін текстових або графічних повідомлень у повсякденному житті між молоддю в залежності від статі та віку.

Влітку 2017 року німецька компанія JIM-Studie провела дослідження у формі телефонного опитування щодо використання ЗМІ та соціальних мереж молодими людьми. В опитуванні взяли участь 1200 молодих людей у віці від 12 до 19 років. Результати свідчать, що комунікаційним додатком, найбільш популярним серед молоді в Німеччині, є служба обміну миттєвими повідомленнями WhatsApp, яким регулярно користуються 94% німецьких підлітків. Друге місце займає додаток Instagram – 57% німецьких підлітків користуються ним мінімум раз в тиждень. За ним слідує мобільний додаток обміну повідомленнями Snapchat, яке використовують 49% респондентів. Соціальною мережею Facebook регулярно користуються лише 25% молодих людей, роком раніше цей показник становив 43% [8].

Аналіз джерельного матеріалу, а саме німецькомовних форумів, різного тематичного спрямування: форуми для дівчат, форуми, присвячені комп'ютерній техніці, присвячені взаєминам, любові, дружбі (t-online, chip.de), у чатах (wer-kennt-wen.de, leo.org) та соціальних мережах (facebook, meinVZ, twitter.com) дозволив нам виокремити 7 репрезентативних груп молодіжного сленгу, які на нашу думку, є найбільш частотними.

Найчисельнішою виявилася тематична група **“Людина як частина соціума”**, у якій можна виділити наступні підгрупи за окремими ознаками:

1) за родинними зв'язками:

- *die Eltern – „die Erzeugerfraktion“*. *Morgen geht es dann zum Grillen zu meiner Erzeugerfraktion;*

- *die Eltern – „die Kohlenbeschaffer“*. *Und, wer hat dir deine neuen Botten bezahlt, wieder deine Kohlenbeschaffer?*

2) за професійною діяльністю:

- *die Flugbegleiterin – „die Saftschubse“*. *Man sollte die Damen, die die Gäste bedienen, nicht Saftschubse nennen;*

• der Polizist – „**der Promillologe**“. Auf halber Strecke wurde ich vom Promillologen angehalten und durfte pusten.

3) за розумовими здібностями:

• sehr intelligente Frau – „**die Checkerbraut**“. Hey, die alte ist 'ne echte Checkerbraut!
• der Dummkopf – „**das Hasenhirn**“. Selber, Du Hasenhirn!

4) гендерні особливості спілкування між протилежними статтями:

• traumhaft aussehender Junge – „**der McDreamy**“. Mach nicht auf "McDreamy" mit mir;
• sehr hübsche Frau – „**die Schleckrosine**“. Du bist mir aber eine Schleckrosine.

5) за уподобаннями:

• person, die viel Wasser trinkt – „**der Aquaholiker**“. Du bist mir aber ein Aquaholiker;
• person, die fremden Handys einsammelt und auf dem Schwarzmarkt verbrieft – „**der Handykollektor**“.

Друга за чисельністю – тематична група „**Емоційне забарвлення мовлення**“. Це цілком зрозуміло, адже молоді люди своєю експресією і емоційністю кидають виклик літературній мові. Якщо в першій групі переважають іменники, то тут переважають прикметники і дієслова. Також, вищезазначена тематична група характеризується надмірною кількістю синонімів. Відзначається одночасне вживання декількох синонімів для емоційного підсилення висловлювань, наприклад:

1) вираження експресії:

• bewundernswert, sehr attraktiv – „**burnen**“. Das Brett brennt – geil!

• auf jeden Fall – „**fjedn**“. Fjedn bleibe ich!

2) вираження негативного значення:

• auf keinen Fall – „**auf keinsten**“. Auf allerkeinsten! Ich bin noch kaputt von gestern!
• besonders schlecht – „**endmadig**“. Das Ding ist definitiv endmadig.

3) вираження позитивного значення:

• gut – „**böse**“. Der Film gestern war echt böse!
• locker, cool – „**cremig**“. Alter, bleib bloß mal cremig!

• lustig – „**lollig**“. Das ist voll lollig.

• sehr gut – „**mies**“. Der neue Laden ist echt mega mies.

• sehr gut – „**phat**“. Das ist voll phat.

4) вираження у мовленні чогось вражаючого та надзвичайного:

• geil – „**bombe**“. Den Kerl finde ich voll bombe;

• cool – „**tight**“. Alex ist echt so tight, das gibt's ja gar nicht!

• super – „**krönungsbedürftig**“. Deine Party gestern war echt krönungsbedürftig!

• super – „**de luxe**“. Das ist de luxe!

• super – „**korall**“. Das ist echt korall!

• super – „**knorke**“. Voll knorke, deine neuen Schuhe!

• super – „**imba**“. Die neue CD ist echt imba.

Наступна тематична група на позначення „**Міжособистісних стосунків**“. В дану групу входять мовні одиниці, що позначають взаємини з протилежною статтю, а саме:

• flirten – „**äugeln**“. Sie äugelte, strich sich an ihm herum, hatte immer etwas an ihm zurechtzurücken, seufzte und wurde so „jemütlich“, daß dem Gesellen hätte Angst werden können;

• jmd. kontaktieren – „**kontakten**“. Wenn Sie Fragen haben, kontaktieren Sie uns bitte per E-Mail oder Telefon;

• knutschen – „**sich ranbeißen**“. Wollen wir uns ranbeißen!;

• sich heftig küssen – „**rummaulen**“. Michi und Anna maulen in jeder Pause rum.

В тематичну групу „**Гастрономічні найменування**“ входять найменування продуктів та напоїв, наприклад:

• das Hackfleisch – „**die Bauarbeitermarmelade**“. Hey, ich hol' mir mal noch ein Brötchen mit Bauarbeitermarmelade;

• Diät – „**die Fresspause**“. Es ist allerdings noch nicht die Zeit für die Fresspause gekommen;

• Currywurst mit Pommes – „**die Assi-Schale**“. Ah ne, auf Assi-Schale hab ich kein Bock, wie wärs mit einem GF-Döner;

• der Fastfoodrestaurant – „**das Kalorienkloster**“. Ich war gestern im Kalorienkloster.

Наступна тематична група „**Частотні лексеми в онлайн-комунікації**“. Притаманна до цієї групи лексика характерна насамперед для Інтернет-користувачів. Наведені приклади її використання на різних сайтах:

1) сленгізми, що використовуються молоддю під час спілкування в інтернеті:

• downloaden – „**saugen**“. Hast du schon den Film gesaugt?

• PC-Freak – „**Der Tastenhengst**“. Schon auf Level neun gelandet? Na, du bist mir ja 'n schöner Tastenhengst!

• „Hau ab! Texte mich nicht zu!“ – „**Back dir ein Eis!**“

• in die Kontaktliste hinzufügen – „**adden**“. Huhu, der hat Lust mich mal zu adden!

На шостому місці знаходиться тематична група „**Шкідливі звички**“. В даній групі переважає лексика, що позначають жаргонізми, пов'язані з алкогольними напоями, курінням та забороненими речовинами:

• sich grundlos betrinken – „**sich abschädeln**“. Martin schädelt sich ab;

• rauchen – „**knörzen**“. Knörzest du echt wirklich?

• rauchen – „**Krebs füttern**“. Jonas geht in jeder Pause den Krebs füttern. So ein Suchti!

• die Zigarette – „**der Lungentorpedo**“. Steck deinen Lungentorpedo sofort wieder ein! Bei mir wird nicht geraucht!

Тематична група на позначення „**Навчання та школа**“ за підсумками нашого дослідження знаходиться тільки на сьомому місці, незважаючи на те, що більша частина молоді є учнями та студентами. Це пояснюється, вірогідно, тим, що ця тема хвилює сучасних молодих людей набагато менше, ніж хобі та розваги, ніж спілкування з протилежною статтю. Якщо молодь все-таки обговорюють свою навчальну діяльність в мережі, то, звичайно, використовують жаргонну лексику, а саме:

• die Schule – „**das Bildungsvermittlungsinstitut**“. Geh doch ins Bildungsvermittlungsinstitut;

• schwänzen – „**bläuen**“. Lass uns Mathe bläuen!;

• der Mathelehrer – „**der X-Man**“. Mein X-Man ist McDreamy;

• der Taschenrechner – „**die Gehirnprothese**“. Schieb mal die Gehirnprothese rüber, ich habe gerade Gedankenstau. [15; 16; 17; 18; 20; 21; 22].

Загальними джерелами поповнення реєстра лексики у молодіжному слензі виступають запозичення з різних мов світу, із жаргонів, із літературної мови з пероосмисленням значення, словотворенням та усіканням слів, що знаходять своє відображення у наступних словниках:

- до відомих та репрезентативних джерел слід віднести словники Х. Еймана та М. Хайнемана [10; 11];
- видавництво PONS публікує щорічно, починаючи з 2001 року, поновлену версію словника молодіжного мовлення «Wörterbuch der Jugendsprache» [13];
- видавництво Langenscheidt кожен рік, починаючи з 2008 р. обирає молодіжне слово року і публікує словник найуживаніших лексем «100% Jugendsprache». Так, у Німеччині молодіжним словом 2017 року стало «I bims». З точки зору лінгвістики «I bims» – це ератив, тобто навмисно перекручений вираз, який набув особливого сенсу. Початкове значення ератива – фраза

«Ich bin's», тобто «Це я». Підсумкове рішення було прийнято журі з 20 осіб, які оцінювали слова-кандидати з точки зору лінгвістичної новітності та креативності з розповсюдженням та вагомістю неологізму у соціумі [19];

- співробітники Trendbüro, які видали два словники в видавництві Duden, створили свою Інтернет-сторінку, на яку всі бажаючі мають змогу надсилати нові жаргонізми, таким чином молоде покоління має нагоду частково брати участь у формуванні словника молодіжної лексики [14].

Висновки і пропозиції. Отже, проведене дослідження дозволяє відзначити постійну мінливість та динамічність молодіжного сленгу, розширення його сфери вживання у різних типах комунікації.

Перспективу подальших досліджень ми вбачаємо у виявленні особливостей функціонування молодіжного сленгу на матеріалі сучасної німецької та української мов, у вивченні чинників, що сприяють широкому розповсюдженню цього явища у Інтернет-комунікації.

Список літератури:

1. Пастух І. Німецький сленг: інтегративні особливості неологізмів сьогодення / Ірина Пастух // Мовознавство. Наукові виклади. – 2010. – № 4. – С. 76–79.
2. Соколовська С.Ф. Німецький молодіжний жаргон: шляхи формування й сучасний статус / С.Ф. Соколовська, М.А. Фахурдінова // Вісн. Житомир. держ. пед. ун-ту. – 2004. – № 14. – С. 236–239.
3. Христенко О.С. Німецький молодіжний сленг: лінгвокогнітивний та соціо-лінгвістичний аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / О.С. Христенко. – К., 2009. – 20 с.
4. Шавловська Т.С. Емотивність молодіжного лексикону: автореф. дис. на здобуття наук. ступення канд. філол. наук: спец. 10.02.04 «Германські мови» / Т.С. Шавловська. – Херсон, 2011. – 22 с.
5. Шапочкіна О.В. Дефініційна характеристика молодіжного сленгу сучасної німецької мови / О.В. Шапочкіна // Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]. Сер.: Філологічна. – 2013. – Вип. 38. – С. 140–141.
6. Androutsopoulos J.K. Deutsche Jugendsprache. Untersuchungen zu ihren Strukturen und Funktionen. – Frankfurt am Main u.a.: Peter Lang, 1998. – 684 s.
7. Henne H. Jugend und ihre Sprache: Darstellung, Materialien, Kritik. – Berlin u.a.: de Gruyter, 1986. – 385 s.
8. JIM-STUDIE 2017 [Електронний ресурс] / JIM-STUDIE 2017. – Режим доступу: https://www.mpfs.de/fileadmin/files/Studien/JIM/2017/JIM_2017.
9. Neuland E. Jugendsprache.–Tübingen und Basel:Fraucke Verlag, 2008. – 210 s.

Список лексико- та фразеографічних джерел:

10. Ehmman H. Affengeil. Ein Lexikon der Jugendsprache. – München: Verlag C.H. Beck, 1992. – 567 s.
11. Heinemann, M. Kleines Wörterbuch der Jugendsprache. – 2. Aufl. – Leipzig: Bibliographisches Institut, 1990. – 122 s.
12. Küpper H. Wörterbuch der deutschen Umgangssprache. Bd. VI. Jugenddeutsch von A bis Z. – Düsseldorf-Hamburg: Claassen Verlag, 1970. – 248 s.
13. PONS. Wörterbuch der Jugendsprache. Stuttgart: Klett, 2001–2012.
14. Wippermann P. (Hg.) Das neue Wörterbuch der Szenesprachen. – Mannheim-Wien-Zürich: Dudenverlag, 2009. – 207 s.

Список джерел ілюстративного матеріалу:

15. Chip.de [Електронний ресурс] / Chip.de. – Режим доступу: <http://www.chip.de>.
16. Facebook [Електронний ресурс] / Facebook. – Режим доступу: <https://www.facebook.com>.
17. Leo.org [Електронний ресурс] / Leo.org. – Режим доступу: <https://www.leo.org>.
18. MeinVZ.net [Електронний ресурс] / MeinVZ.net. – Режим доступу: <http://www.meinvz.net>.
19. SPIEGEL ONLINE [Електронний ресурс] / SPIEGEL ONLINE. – Режим доступу: <http://www.spiegel.de/kultur/literatur/0,1518,676490,00.html>.
20. T-Online.de [Електронний ресурс] / T-Online.de. – Режим доступу: www.t-online.de.
21. Twitter [Електронний ресурс] / Twitter. – Режим доступу: <https://twitter.com>.
22. Wer-kennt-wen.de [Електронний ресурс] / Wer-kennt-wen.de. – Режим доступу: www.wer-kennt-wen.de.

Солдатова С.Н., Козонак А.В.

Херсонский государственный университет

ЛИНГВИСТИЧЕСКИЙ СТАТУС НЕМЕЦКОГО МОЛОДЁЖНОГО СЛЕНГА

Аннотация

В статье рассматривается немецкий молодёжный сленг, который является ха-рактерным для сайтов в сети Интернет. Исследование было проведено на материале немецкоязычных веб-ресурсов: фору-мах, чатах, социальных сетях. В статье были выделены основные тематические группы и проанализи-рованы особенности молодёжного языка в Интернете.

Ключевые слова: немецкий язык, сленг, молодежная лексика, онлайн-коммуникация, тематические группы.

Soldatova S.M., Kozonak A.V.

Kherson State University

THE LINGUISTIC STATUS OF GERMAN YOUTH SLANG

Summary

The article deals with the German youth language characteristic for Internet sites. The research was conducted on the material of German web resources: forums, chats, social networks. The youth network lexicon was divided into the main thematic groups, its peculiar features were analysed.

Keywords: German, slang, youth language, online-communication, thematic group.